

I.DÜNYA SAVAŞI VE OSMANLI DEVLETİ

Avrupa'da 19. yüzyılda büyük devletler arasında yaşanan çıkar çatışmaları, tüm dünyayı etkisi altına alan bir dünya savaşına neden olmuştur.

I.Dünya Savaşının Nedenleri		
Genel Nedenler		Özel Nedenler
Fransız İhtilali <ul style="list-style-type: none">● Milliyetçilik akımı	Sanayi İnkılabı <ul style="list-style-type: none">● Sömürgecilik● Ham madde ve pazar ihtiyacı● Silahlanma● Bloklaşma	<ul style="list-style-type: none">● Siyasi birliklerin tamamlanması(İtalya – Almanya)● Fransa- Almanya arasındaki Alsas-Loren kömür havzası● Rusya ve Avusturya'nın Balkanlara hâkim olma mücadelesi(Panslavizm)● Rusya'nın Akdeniz'e (Sıcak denizlere) ulaşma düşüncesi● Rusya'nın Balkanlarda izlediği Panslavizm politikası
Görünen Sebep: Avusturya-Macaristan veliahdı Ferdinand, Sırbistan ziyareti sırasında Sırp Gavrilo Princip tarafından öldürüldü.		

- Avusturya-Macaristan bu olay üzerine Sırbistan'a savaş ilan etti.
- İki devlet arasında başlayan savaş, İtilaf ve İttifak devletlerinin katılımıyla bir dünya savaşı hâlini aldı.

Üçlü İtilaf Devletleri (Anlaşma)	Üçlü İttifak Devletleri (Birleşme)
İngiltere ----- Fransa ----- Rusya	Almanya ----- İtalya Avusturya - Macaristan
Savaş başladıktan sonra	Savaş başladıktan sonra
İtalya Yunanistan Romanya Portekiz Brezilya A.B.D Japonya	İtalya Savaşmadan İtilaf tarafına geçti. Osmanlı Bulgaristan Çanakkale Savaşından sonra İttifak tarafına geçti

Osmanlı'nın Savaş Öncesi Durumu

- Osmanlı Devleti İttihat ve Terakki Partisi tarafından yönetilmektedir.
- Ordu, Almanya'nın desteği ile modernize edilmeye çalışılmaktadır.
- Suriye, Filistin, Irak, Lübnan ve Hicaz, Osmanlı'nın elindedir.
- Ege adalarının durumu belirsizdir.
- On iki Ada hâlâ İtalya'nın elindedir.
- Kıbrıs İngiltere'nin elindedir.
- Balkan Savaşlarından çıkan Osmanlı Devleti savaşa hazır değildir.

İtilaf Grubu'nun Osmanlı'nın Savaşa Girmesini İstememe Nedenleri

- Savaşın alanının genişleyecek olması.
- İngiliz sömürge yollarının tehlikeye girecek olması.
- Rusya ile İtilaf devletlerinin bağlantılarının kesilecek olması
- Şark meselesinin karışık bir ortama gelecek olması
- Sömürgelerdeki Müslümanların İngiltere ve Fransa'ya isyan etme ihtimalinin olması.

Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni Kendi Yanında Savaşa Katmak İstemesinde;

- Osmanlı'nın **Jeopolitik** konumundan yararlanarak yeni cephe açtırmak ve kendi üzerindeki savaş yükünü azaltmak
- Osmanlı **halifesi**nin gücünden yararlanarak İngilizlerin Müslüman sömürgelerini ayaklandırmak
- Osmanlı'yı Mısır'a saldırarak İngilizlerin sömürgelerine giden yolu(**Süveyş Kanalı**) kesmek
- Rusya'ya, Boğazlar yoluyla yardımda bulunulmasını engellemek istemesi etkili oldu.
- Osmanlı Devleti'nin insan gücü ve ham madde kaynaklarından yararlanmayı amaçlamıştır. Bu amaçlarla;

Osmanlı Devleti'nin Almanya yanında savaşa katılmasında;

- Almanya'nın savaşı kazanacağı inancı
- Osmanlı subaylarının Almanya'ya duydukları hayranlık
- Kaybettiği toprakların itilaf devletlerinde olması

Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti

- Birinci Dünya Savaşı başladığında Osmanlı Devleti tarafsızlığını ilan etmişti. Ancak Trablusgarp ve Balkan Savaşlarında büyük toprak kaybeden devlet, kaybettiklerini geri alabilmek için hem askerî hem de siyasi çalışmalar da yapmaya devam ediyordu.
- Avrupa'daki bloklaşmada kendine yer arayan Osmanlı Devleti İtilaf Devletleri'nin yanında yer almak istiyordu. Fakat İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti topraklarını paylaşma niyetinde oldukları için bu teklifi reddetti.

Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girmesinin Sebepleri

- Kaybettiği yerleri geri almak istemesi,
- İngiliz, Fransız ve Rus sömürgesi altında yaşayan Müslüman milletleri bağımsızlıklarına kavuşturmak istemesi,
- Siyasi yalnızlıktan kurtulmak istemesi,
- İngiltere, Fransa ve Rusya'nın Osmanlı Devleti'ne karşı düşmanca politikalar izlemesidir.
- Kapitülasyonlar ve Duyun-u Umumiye (Genel Borçlar) İdaresi"nden devletin kurtarılması istenmesi.

OSMANLI DEVLETİ SAVAŞA GİRİYOR

Almanya'nın, ittifak teklifi o dönem yönetimde etkili olan İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından olumlu karşılanmıştır. 2 Ağustos 1914'te iki devlet arasında gizli bir ittifak antlaşması imzalanmıştır. Bu ittifakın ardından, İngilizlerin elinden kaçan iki Alman zırhlısı **Goben ve Breslav**, İngilizlere teslim edilmeyerek satın alınmıştır. **Yavuz** ve **Midilli** adı verilen bu iki gemi Alman **Amiral Souchon** komutasında Rusya'nın, **Sivastopol** ve **Odessa** limanlarını bombalayarak Osmanlı Devleti'nin savaşa katılmış oldu.

OSMANLI DEVLETİNİN SAVAŞTIĞI CEPHELER		
SALDIRI CEPHELERİ KAFKASYA KANAL	SAVUNMA CEPHELERİ ÇANAKKALE SURIYE-FİLİSTİN HİCAZ-YEMEN IRAK	YARDIM AMAÇLI TOPRAKLARIMIZ DIŞINDA AÇILAN CEPHELER GALİÇYA ROMANYA MAKEDONYA

KAFKAS CEPHESİ (ENVER PAŞA, M. KEMAL)			
NEDENİ	GELİŞME	SONUÇ	ÖNEMİ
<ul style="list-style-type: none"> ● Kafkaslara ulaşarak buradaki Türkleri Ruslara karşı ayaklandırmak, ● Bakü petrollerinin denetimini ele geçirmek isteği etkili olmuştur.(Almanya'nın İsteği) ● Anadolu Türkleri ile asya Türklerini birleştirmek(Turan cılık) ● Osmanlının Kars, Ardahan, Batum'u ele geçirme düşüncesi 	<p>M.Kemal bu sırada Ruslara karşı 16.ordu ile Muş ve Bitlis'i savaşıarak geri aldı. Enver Paşa öncülüğündeki yaklaşık yüz otuz bin kişilik ordu, Sarıkamış hareketinde doksan bin kayıp vererek başarısız oldu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Rusya Bolşevik ihtilali nedeniyle savaştan çekildi ve bütün gizli antlaşmaları dünyaya duyurdu. ● Brest-Litowsk Antlaşmasıyla; Osmanlı-Rus savaşı sona erdi. ● Kars- Ardahan-Batum savaş yapılmadan geri aldı. 	<p>Pantürkizim düşüncesi önemini kaybetti.Toprak kazandığımız tek cephe dir.Tehcir (sevk ve iskan) kanunu ile Ermeniler Suriye ve Lübnan'a göç ettirildi.1915</p>

KANAL CEPHESİ(SÜVEYŞ) (CEMAL PAŞA)			
NEDENİ	GELİŞME	SONUÇ	ÖZELLİĞİ
<ul style="list-style-type: none"> ● Osmanlının Mısır'ı almak istemesi ● Almanya'nın İngiliz sömürge yolunu kapatmak istemesi. 	<ul style="list-style-type: none"> ● İki kez saldırmasına rağmen Osmanlı başarısız. ● İngiltere buna karşılık Suriye, Filistin, Hicaz cephelerini açmıştır. ● Osmanlı ordusu Antep hattına kadar çekildi(1918) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Suriye , Filistin çevresi İngilizlerin eline geçti. ● Mısır geri alınmadığı gibi İngiliz sömürge yolu da kesilememiştir 	<ul style="list-style-type: none"> ● Bu cephelerde Arapların İngilizlerle işbirliği yapması Ümmetçilik düşüncesinin etkisini yitirmesine yol açmıştır

SURIYE-FİLİSTİN CEPHESİ (M. KEMAL)		
GELİŞME	SONUÇ	ÖNEMİ
İngiltere kanal cephesine karşılık Suriye, Hicaz, Filistin cephelerini açmıştır.	<ul style="list-style-type: none"> ● Çarpışmalar Mondros mütarekesine kadar sürmüştür. ● Yıldırım orduları komutanı M.Kemal İngiliz ordusunu Anadolu sınırında durdurmuştur. ● M.Kemal Alman komutanın savunma planını beğenmediği için cepheden ayrıldı. ● Bu cephede Mustafa kemal Halep önlerinde İngilizleri durdurabilmiştir. ● Bu cephede 7. ve yıldırım ordularında bulunmuştur. 	Mondros ateşkes antlaşması nedeniyle Osmanlı ordusunun terhis edilmesi nedeniyle genel anlamda cephe başarısızlıkla sonuçlanmıştır. İngilizler daha sonra bölgeyi Fransızlara bırakmıştır.

ÇANAKKALE CEPHESİ(LİMAN VONSANDERS, CEVAT ÇOBANLI, M. KEMAL)	NEDENİ	<ul style="list-style-type: none"> ● İstanbul ve Boğazları alarak Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak Savaşı kısa surede sona erdirmek, ● Rusya'ya gerekli askeri yardımı göndermek, ● Balkan devletlerini kendi taraflarında savaşa çekmek, ● Almanya ile Osmanlı Devleti arasındaki bağlantıyı kesmektir. ● Henüz savaşa girmemiş olan balkan devletlerini itilaf tarafında savaşa çekmek.
	GELİŞME	<ul style="list-style-type: none"> ● Hem deniz hem de kara savaşlarında başarısız olan İtilaf birlikleri geri çekilmek zorunda kalmışlardır. ● M.Kemal'in Arıburnu, Conkbayırı, Anafartalar'daki başarısı bu cephenin kazanılmasında önemli rol oynamıştır. ● "Ben size savaşmayı değil ölmeyi emrediyorum" dediği cephedir.(mücadeleci-kararlı – vatansever- liderlik)
	SONUÇ	<ul style="list-style-type: none"> ● Çanakkale Cephesinde yenilgiye uğrayan İtilaf Devletleri dünyada prestij kaybettiler. ● I.Dünya Savaşının uzamasına neden oldu. ● İtilaf Devletlerinin yardımı Rusya'ya ulaşmadığı için Rus ekonomisi iyice bozuldu. ● Rusya'da çarlık rejimi yıkılarak yerine Bolşevik rejim kuruldu ve Ruslar I.Dünya Savaşından çekildi. ● Bulgaristan Almanya'nın(İttifak Dev.) yanında savaşa katıldı. ● Çanakkale Savaşları milli mücadele ruhunun başlangıcı oldu. ● Mustafa Kemal'in milli mücadelede önder olmasında Çanakkale Savaşlarının büyük rolü vardır. ● Mustafa Kemal Türk ve dünya tarafından tanınmıştır. ● Yeni cephelerin açıldı ve savaş geniş alana yayıldı.
	ÖNEMİ	<ul style="list-style-type: none"> ● Osmanlı eğitilmiş insanların çoğunu kaybetti. Cumhuriyet dönemi kalifiye elaman sıkıntısı doğurdu. ● M. Kemal'in tanınmasını ve kurtuluş savaşının lideri olmasını sağladı. ● M. Kemal'in ileri görüşlülüğünün ön plana çıktığı cephedir.

IRAK-BASRA CEPHESİ (HALİL KUT)			
NEDENİ	GELİŞME	SONUÇ	ÖNEMİ
<ul style="list-style-type: none"> Musul ve Irak petrol bölgelerini elinde tutmak. Osmanlı ordusunun İran'a girip Hindistan'ı tehdit etmesini önleme düşüncesi etkili olmuştur. Rusya'ya karadan yardım götürmek. 	Osmanlı ordusu Kuttül Amare'de İngilizleri yenmiş ve bir İngiliz tümenini esir almıştır. Ancak Arapların saldırıya geçmesi ve İngilizlere takviye kuvvet gelmesiyle Osmanlı askeri Musul hattına çekilmiştir.	<ul style="list-style-type: none"> Irak toprakları İngilizlerin eline geçmiştir. İngilizler sömürge yollarının güvenliğini sağlamıştır. 	Bu cephedeki sorun cumhuriyet döneminde de devam etmiştir. HALİL PAŞA 481 İngiliz subayı, 13 İngiliz generali, 13 bin İngiliz askeri esir edilmiştir. Bu cephe ile İngilizler Çanakkale'den sonra büyük bir yenilgi almıştır.

HİCAZ- YEMEN CEPHESİ (FAHRETTİN PAŞA)			
NEDENİ	GELİŞME	SONUÇ	ÖNEMİ
Kutsal yerlerin işgal edileceği bilgisi üzerine harekete geçildi	Osmanlı devleti Mondros ateşkes antlaşmasına kadar bölgeyi savundu. Şerif Hüseyin ve adamlarının İngilizlerin yanında yer alarak Osmanlıya karşı savaşmasıyla; ümmetçilik anlayışı sona ermiştir.	<ul style="list-style-type: none"> Osmanlı devleti bu bölgeyi başarılı bir şekilde savunmasına rağmen, Mondros ateşkes antlaşmasından dolayı çekilmiş. Kutsal emanetler İstanbul'a getirilmiştir. 	Ümmetçilik anlayışı sona ermiştir.

YARDIM CEPHELERİ

GALİÇYA CEPHESİ	Avusturya'ya yardım edilmiştir.
ROMANYA – MAKEDONYA CEPHESİ	Bulgaristan'a yardım etmiştir.

1915 ERMENİ OLAYLARI

- Rus ordularının Osmanlı ve Rusya'daki Ermenilerden kurulmuş olan gönüllü birlikler öncülüğünde doğuda Osmanlı topraklarına girmesiyle Osmanlı ordusunda bulunan Ermeniler de silahları ile birlikte firar ederek Rus kuvvetlerine katıldılar.
- İlerleyen Rus orduları 1915 yılı ortalarından itibaren Van, Muş ve Bitlis'i, ardından da Erzurum, Erzincan ve Trabzon'u işgal ettiler.
- Aslında Ermeniler, Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na katılmasını fırsat olarak görmüşlerdi. **Hinçak ve Taşnak** komitelerinin öncülüğünde Anadolu'nun birçok yerinde isyan başlattılar.
- Alınan önlemler sonuç vermeyince 27 Mayıs 1915'te **Tehcir Kanunu** çıkarıldı.
- Bu yasa ile Ruslarla iş birliği yaparak katliama girişen Ermeniler buldukları yerlerde, tehlike oluşturdukları için yaşadıkları illerinden güvenli bir Osmanlı toprağı olan Suriye'ye göç ettirildiler.

ABD'NİN SAVAŞA GİRMESİ VE WILSON PRENSİPLERİ (8 OCAK 1918)

Savaş başladığında tarafsızlığını ilan eden ABD itilaf devletlerine silah ve cephane yardımında bulundu. Bu durumdan rahatsız olan Almanya, ABD gemilerini batırınca, ABD Wilson ilkelerine uyulmak koşuluyla itilaf devletlerinin yanında savaşa katıldı. ABD'nin amacı savaş sonrası İngiltere ve Fransa'nın güçlenmesini engellemektir.

ABD'nin savaşa girmesi savaşın bitişini hızlandırdı. ABD başkanı Woodrow Wilson savaşın bir an önce bitmesini sağlamak için 14 maddelik bir bildiri yayınladı. İngiltere ve Fransa ABD'nin savaşa devam etmesini sağlamak için bu maddeleri kabul ettiklerini söylediler.

WILSON İLKELERİ	
KARARLAR	YORUMLAR
Yenen devletler yenilen devletlerden toprak ve tazminat almayacak, sömürgecilik yapılmayacak.	ABD Fransa ve İngiltere'nin güçlenmesini engellemek istemiştir. Bundan dolayı sömürgecilik için "manda ve himaye" kavramı ortaya çıkmıştır. Osmanlı'nın Mondrosu imzalama sebeplerinden birincisidir.
Her ulus çoğunlukta olduğu yerde kendi geleceğine karar verecek.	Osmanlı devletinin Mondrosu imzalamasının ikinci gerekçesidir.. Osmanlı diplomatları toprak kaybetmeyeceğine inanmıştır.
Dünya barışını korumak için uluslar arası bir kurul oluşturulacak.	Milletler Cemiyetinin kurulması kararlaştırılmıştır.
Gizli antlaşmalar yapılmayacak	Avrupalı devletlerin Osmanlıyı paylaşmak için yaptıkları gizli anlaşmalara tepkidir.
OSMANLI DEVLETİ İLE İLGİLİ MADDELER	
Osmanlı Devleti'nde Türklerin yoğun olduğu bölgelerin bağımsızlığı sağlanacaktır.	Osmanlı devletine bağlı Arap topraklarının ayrılacağı, etnik temelli bir paylaşım yapılabileceği anlaşılmaktadır.
Türk olmayan milletlerin kendi kendini yönetme hakkı olacaktır.	Osmanlı toprak bütünlüğüne aykırı, devletin dağılması öngörülmüştür.
Boğazlar, bütün devletlerin gemilerine açık olacak ve bu durum uluslararası denetim altında tutulacaktır.	Boğazlar üzerinde Osmanlı devletinin egemen olmadığını gösterir. Aynı zamanda milli bağımsızlığa aykırı bir maddedir.
Manda ve Himaye: siyasi ve ekonomik olarak kendini idare edemeyecek kadar güçsüz olan devletlerin daha güç bir devlet tarafından idare edilmesidir. Ancak işlevsel olarak sömürgecilik ile aynı prensibe dayanır.	

ATEŞKES ANTLAŞMALARI		
BULGARİSTAN	SELANİK	29 EYLÜL 1918
OSMANLI DEVLETİ	MONDROS ATEŞKES	30 EKİM 1918
AVUSTURYA	VİLLA GUSTİ	3 KASIM 1918
ALMAYA	RETHONDES	11 KASIM 1918
BARIŞ ANTLAŞMALARI		
BULGARİSTAN	NÖYYİ	27 KASIM 1919
AVUSTURYA	SAİNT – GERMEN	10 EYLÜL 1919
MACARİSTAN	TRİYANON	4 HAZİRAN 1920
ALMANYA	VERSAY	28 HAZİRAN 1919
OSMANLI DEVLETİ	SEVR	10 AĞUSTOS 1920

1.DÜNYA SAVAŞININ SONUÇLARI

- İngiltere, en önemli rakibi Almanya'nın yenilmesi ile savaştan en kârlı çıkan devlet oldu.
- Almanya, Avusturya - Macaristan ve Osmanlı Devleti toprak kaybederek parçalandı.
- Türkiye, Macaristan, Polonya, Çekoslovakya, Yugoslavya, Letonya, Litvanya ve Ukrayna gibi yeni devletler kurulmuştur.
- İngiltere ve Fransa Ortadoğu kaynaklarını ele geçirdi
- Suriye, Irak, Lübnan ve Hicaz Osmanlı'dan ayrıldı.
- Sömürgecilüğün yerini manda ve himaye aldı.
- Irak, Suriye, Lübnan ve Filistin'de mandater yönetimler kuruldu.
- Dünya barışını korumak amacıyla Milletler Cemiyeti (Cemiyeti Akvam) kuruldu.
- Demokratik rejimler ön plana çıktı.
- İlk kez kimyasal silahlar, denizaltı ve tank kullanıldı.
- Sivil savunma düşüncesi ortaya çıkmış; böylece cephe gerisindeki sivil halkın korunması amaçlanmıştır.
- Savaş sonrasında imzalanan antlaşmalar barış getirmede ve II. Dünya Savaşı'na neden oldu.

Dikkat : Test Bilgisi	
İNGİLTERE	En karlı çıkan devlet
ABD	Savaşın kaderini değiştiren devlet
İTALYA	Savaş sırasında taraf değiştiren devlet
BULGARİSTAN	Savaştan çekilen ilk ittifak devleti
RUSYA	Rejim değiştiren devlet
YUNANİSTAN	Savaşa en son katılan devlet
DAĞILAN DEVLETLER	Osmanlı, Rusya, Almanya, Avusturya - Macaristan
YENİ KURULAN DEVLETLER	Çekoslovakya, Avusturya, Macaristan, Polonya, Litvanya, Letonya, Ukrayna, Estonya, Yugoslavya, SSCB Türkiye

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI (30 EKİM 1918)

Osmanlı Devleti 30 Ekim 1918 tarihinde imzaladığı Mondros Ateşkes Antlaşmasıyla I. Dünya Savaşı'ndan çekilmek zorunda kaldı.

■ Maddeleri;

A) Osmanlı Devleti'nin Egemenlik Haklarını Kısıtlayan Hükümler (siyasi)

- **Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak ve bölgedeki istihkâmlar (askeri üsler) İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir.**
 - Bu madde ile Anadolu ve Trakya'nın bağlantısı kesilmiştir. Osmanlı'nın toprak bütünlüğü bozulmuştur.
 - Osmanlı Devleti'nin siyasi varlığı ve İstanbul tehdit altına girmiştir.
- **İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehlikeye düşürecek bir durumun ortaya çıkması hâlinde Osmanlı Devleti'nin herhangi bir stratejik noktasını işgal hakkına sahip olacaklardır. (7. madde).**
 - Ateşkesin en tehlikeli maddesidir. !!!!!
 - Anadolu'nun işgal edileceğinin ilk belirtisidir. İtilaf Devletleri bu maddeye dayanarak Anadolu'yu işgal etmişlerdir.
 - Bu madde İtilaf Devletleri'nin Wilson İlkeleri'ne uymayacağını göstermiştir.
- **Vilayet-i Sitte'de ,Doğu'daki altı il (BESDEV); Bitlis Elazığ, Diyarbakır, Erzurum, Van, Sivas) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu bölgeleri işgal edebileceklerdir .(24. madde)**
 - Bu maddede Ermenilerden söz edilmemişse de İtilaf Devletleri'nin buradaki amacı, bu altı ilin, kurulması düşünülen **Ermenistan Devleti'**ne verilmesidir. (Six Armenia City)
- **Hükümet haberleşmeleri dışındaki bütün haberleşme araçları İtilaf Devletleri'nin denetimine girecektir.**
 - İtilaf Devletleri'nin bütün haberleşme araçlarına el koymalarının nedeni kendilerine karşı yapılabilecek **direnışleri ve tepkileri engellemek** istemeleridir.
 - Bu madde aynı zamanda **Osmanlı'yı savunmasız bırakma** amacına yöneliktir.

B) Askeri Hükümler

- **Sınırların denetlenmesi ve iç düzenin korunması için gerekli olan birlikler dışında kalan Osmanlı orduları terhis edilecek, bütün savaş gemilerine, ordunun araç, gereç, silah ve cephanesine el konulacaktır.**
 - İtilaf Devletleri bu tür askeri kısıtlamalarla **Osmanlı Devleti'ni savunmasız** duruma düşürmeye, böylece planladıkları **işgalleri kolaylıkla gerçekleştirmeye** çalışmışlardır.
- **Osmanlı Devleti'nin elindeki bütün savaş esirleri serbest bırakılacak, buna karşılık Türk esirler İtilaf Devletleri'nin denetiminde kalacaklardır.**
 - Bu madde ile **devletlerin eşitliğı ilkesine uyulmamış** ve barış antlaşması gibi hareket edilmiştir.

C) Ekonomik Hükümler

- İtilaf Devletleri **bütün liman ve tersanelerden** yararlanabileceklerdir.
- **Toros tünelleri, demir yolları ve deniz işletmeleri** İtilaf Devletleri'ne bırakılacaktır.
- İtilaf Devletleri **kömür, akaryakıt** ve benzeri maddeleri **Anadolu'dan temin edecekler**, bu maddelerin hiçbiri ihraç edilmeyecektir.
- İtilaf Devletleri bu ağır ekonomik hükümleri kabul ettirerek Osmanlı Devleti'nin **ekonomik bağımsızlığını** elinden almış ve Osmanlı'yı kendilerine bağımlı hale getirmeye çalışmışlardır.

Mondros Ateşkesi'nin Önemi ve Sonuçları

- ⊗ Osmanlı Devleti'nin İtilaflar karşısında **kayıtsız şartsız teslimiyeti** anlamına gelen bu ateşkes antlaşmasıyla, **Osmanlı Devleti, fiilen sona ermiştir.**
- ⊗ Anadolu toprakları **işgale açık hale gelmiştir.**
- ⊗ Osmanlı Devleti, bu antlaşmayı imzalarken Wilson İlkeleri'ne güvenmişse de **İtilaf Devletleri, Wilson İlkeleri'ni** dikkate almamışlar ve işgallere başlamışlardır.
- ⊗ Bu karışıklık ortamında İtilaf Devletleri'nin baskısı da iyice artınca Osmanlı Hükümeti tekrar değişmiş, Tevfik Paşa Hükümeti yerine, İngiliz manda ve himaye yönetimini savunan, **Damat Ferit Hükümeti** kurulmuştur (4 Mart 1919).

Mondros Ateşkesi'nin Uygulanması ve İlk İşgaller

- ⊗ **İngilizler**; 3 Kasım 1918'de **Musul'u** işgal etti (**ilk işgal edilen yer**). İngilizler daha sonraki dönemlerde Maraş, Antep, Urfa'ya ayrıca Samsun, Merzifon, Bilecik, Afyon, Eskişehir, Çanakkale, Kars ve Batum'a asker çıkardılar.
- ⊗ Urfa, Antep, Maraş sonradan Fransa'ya verildi, İngiltere karşılığında ise Musul'u aldı (Suriye İtilafnamesi). **Amacı**; petrol bölgelerinin güvenliğini sağlamak ve Doğu'da kurulması düşünülen Ermeni Devleti üzerinde nüfuz kurmaktır.

- ✿ **Fransızlar;** 4 – 5 Kasım 1918’de Hatay, İskenderun, Dörtyol, Payas, Adana ve Mersin istasyonunu işgal etmişlerdir.
- ✿ **İtalyanlar;** 6 - 7 Kasım 1918’de Antalya, Bodrum, Fethiye, Marmaris, Kuşadası ve Konya’yı işgal etmişlerdir.
- ✿ 13 Kasım 1918’de 61 parçadan oluşan İtilaf Devletleri donanması, İstanbul’a gelerek demirlemişlerdir (**İstanbul’un ilk işgali**).
- ✿ Aynı tarihte Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı’ndan ayrılarak İstanbul’a gelen Mustafa Kemal, İtilaf Donanması için “**Geldikleri gibi giderler**” demiştir.
- ✿ Osmanlı bünyesindeki azınlıklar da (Rumlar – Ermeniler) işgalleri kolaylaştırmak ve bağımsız devletler kurabilmek için zararlı faaliyetlerini arttırmışlardır.
- ✿ İşgaller karşısında Osmanlı yönetimi tepkisiz kalınca, Türk halkından işgallere karşı gelen **ilk tepki** de **direnme cemiyetlerini** kurmak olmuştur.

MONDROS ANLAŞMASINA TEPKİLER

M.Kemal’in Tutumu : Antlaşma maddelerinin açık olmadığını, yoruma açık olduğunu ve işgallere zemin hazırladığını düşünüyor. Osmanlı devleti kendisini kayıtsız ve şartsız teslim etmiştir diyor. Ama o hiçbir zaman ümitsizliğe düşmemiş ve İstanbul’da gördüğü itilaf devletleri donanmasına “Geldikleri gibi giderler” demiştir. (İleri Görüşlülük)

Halkın Tutumu: Protesto mitingleri, telgraflar ile işgaller protesto ediliyor. Bölgesel direniş cemiyetleri kuruluyor. **Kuvay-ı Milliye** kuruluyor silahlı direnişler başlıyor.

Osmanlı Yönetiminin Tutumu: İşgallerin geçici olduğuna halkı inandırmaya çalışıyor. İknâ heyetleri göndererek işgalcilere karşı gelinmemesini halka kabul ettirmeye çalışıyor. (**teslimiyetçilik**). M. Kemal ve milli mücadele taraftarlarını vatan haini ilan ediyor.

Aydınların Düşüncesi: Bir kısım aydın ABD ve İngiliz mandasını savunurken, bir kısmı da bölgesel direniş hareketlerini benimsiyordu.

Hukuki	Rauf Orbay	Müdafaa-i hukuk	Savunmasız	BrestLitowsky
Taarruz	İtilaf	Kafkas	Ruslar	Tehcir
İslamcılık	Anafartalar	Sömürgecilik	24.	Musul
Çanakkale	Milli Mücadele	Kanal	Jeopolitik	Bulgaristan*2

Aşağıdaki boşlukları uygun şekilde yukarıdaki kelimelerle doldurunuz.

1. Dünya savaşında Kanal ve Kafkas cepheleri Osmanlı devletinincepheleridir.
-cephesi Osmanlı devletinin birinci dünya savaşındaki başarılı olduğu tek cephe dir.
- Çanakkale cephesindeki başarısı MUSTAFA KEMAL'in yıllarında lider olmasını sağlamıştır.
- Sanayi inkılabı sonrasında ortaya çıkananlayışı birinci dünya savaşının ekonomik sebepleri arasındadır.
- Mısır'ı geri almak için Osmanlı devleti tarafından, özellikle Almanya'nın isteği üzerine açılan cephecephesidir.
- Almanyanın Osmanlı devletini birinci dünya savaşına dahil etmesinin sebeplerinden en önemlisi Osmanlının özelliklerinden faydalanmaktadır.
- Çanakkale savaşıylaittifaklar grubunda savaşa girmiştir.
- İtalya svaşın başladığı zamanlarda tarafsız kalmış ve daha sonra ittifak grubundan ayrılarakgrubuna geçmiştir.
- Birinci dünya savaşında Mustafa kemalcephesine atanmış,dan Muş ve Bitlis'i geri almıştır.
- Birinci dünya savaşında ayrılıkçı ermeniler tarafından başlatılan doğu anadoludaki olaylar nedeniyle Osmanlı hükümeti Ermenileri daha güvenli olarak gördüğü suriye'yekanunu ile göç ettirmiştir.
- Birinci dünya savaşında Arapların Osmanlı devletine karşı İngiliz ordusuyla birlikte hareket etmesiylefikrinin geçersiz olduğu söylenebilir.
- Çanakkale savaşındaki başarısından dolayı Mustafa Kemal'e.....kahramanı denmiştir.
- Rusya anlaşmasıyla birinci dünya savaşından çekilince batılı devletlerin Osmanlı devletini gizli anlaşmalarla paylaştıklarını açıklamıştır.
- Osmanlı ile almanya'nın karasal bağlantısını sağlayan.....savaştan çekilmesiyle Osmanlı devleti de savaştan çekilmek zorunda kalmıştır.
- Osmanlı devleti adına Mondros ateşkes antlaşmasını imzalayan.....dır.
- Mondros ateşkes antlaşmasının 7.maddesi itilaf devletlerine anadolyu olarak işgal etme yetkisi vermiştir.
- Mondros ateşkes antlaşmasına göre Osmanlı ordusunun terhis edilmesi Osmanlı ve Anadolu halkını bırakma amacı taşımaktadır.
- Mondros ateşkes antlaşmasınınmaddesi doğu anadoluda bir Ermenistan devletinin kurulması amacı taşır.
- Mondros ateşkes antlaşmasına göre ilk işgal edilen yer.....dur.
- Mondros ateşkes antlaşmasından sonra Anadolu halkı örgütlenerek..... cemiyetlerini kurmuşlardır.

Aşağıdaki etkinliği doğru olana “D” yanlış olana “Y” yazarak tamamlayınız.

1	Osmanlı devleti uluslar arası yalnızlıktan kurtulmak için savaşa girmiştir.		
2	Rusları durdurmak, Bakü petrolünü ele geçirmek ve Turancılık idealini gerçekleştirmek için Osmanlı devleti tarafından Kafkas cephesi açılmıştır		
3	Bolşevik ihtilali nedeniyle Rusya'nın isteği ile Kafkas cephesi kapanmıştır		
4	Çanakkale cephesi Osmanlı devletinin kazandığı tek taarruz cephesidir.		
5	Çanakkale cephesinde kazandığı başarılarından dolayı Türk halkı ve dünya kamuoyu tarafından Mustafa kemal tanınmıştır.		
6	Kafkas cephesinde isyan eden Ermeniler, isyan ve katliamlar nedeniyle Osmanlı devleti tehcir kanunu ile zorunlu olarak göç ettirilmişlerdir.		
7	Kut-ül Amarede İngilizlere Çanakkale savaşından sonraki en büyük yenilgilerine neden olan komutan Halil paşadır.		
8	Osmanlı devleti sınırları dışında Galiçya, Romanya ve Makedonya'ya savunma amaçlı asker göndermiştir.		
9	Suriye'de İngilizleri durduran ve anadoluya girmelerini engelleyen komutan Mustafa kemaldır.		
10	Kafkas cephesinde Mustafa kemal 16.kolordu kumandanı olarak mücadele etmiş, Ruslardan Kars ve Ağrı'yı geri almıştır.		
11	Çanakkale cephesinin nedeni Osmanlı devletini saf dışı bırakmak ve Ruslara yardım götürmektir.		
12	Mustafa kemale Çanakkale savaşından sonra Anafartalar kahramanı unvanı verilmiştir.		
13	Mustafa kemalin Çanakkale'deki kahramanlığı ona milli mücadelede liderlik kazandırmıştır.		
14	“Ben size savaşmayı değil ölmeyi emrediyorum” sözü Çanakkale'de Mustafa kemal tarafından söylenmiştir.		
15	Fransız donanmasından kaçan Goben ve Breslav gemileri Osmanlının savaşa girmesine neden olmuştur.		
16	Rusya, Birinci Dünya Savaşı'ndan Brest Litovsk Antlaşması ile ayrılmıştır.		
17	Almanya'nın Osmanlı devletini savaşa çekmesinde Yeni cephe açarak ve savaşı daha geniş alanlara yayarak savaş yükünü hafifletmek istemesi etkili olmuştur.		
18	Savaştan en kârlı çıkan İngiltere, Avrupa'nın en güçlü devleti olmuştur.		
19	Yenilen devletlerle ağır şartlar içeren antlaşmalar imzalanmıştır		
20	Savaş Avusturya – Macaristan kralının bir Sırp tarafından öldürülmesiyle başlamıştır.		
21	Kanal harekâtının sebebi İngilizlerin Uzakdoğu yolunu kapatma amacı taşır.		

Aşağıda verilen Mondros ateşkes antlaşmasının maddelerini kapsamına göre eşleştiriniz

	Ekonomik	Siyasi	Askeri
İtilaf Devletleri bütün liman ve tersanelerden yararlanabileceklerdir.			
Sınırların denetlenmesi ve iç düzenin korunması için gerekli olan birlikler dışında kalan <u>Osmanlı orduları terhis edilecek</u> , bütün savaş gemilerine, ordunun araç, gereç, silah ve cephanesine el konulacaktır.			
Osmanlı Devleti'nin elindeki bütün savaş esirleri serbest bırakılacak, buna karşılık Türk esirler İtilaf Devletleri'nin denetiminde kalacaklardır.			
Osmanlı Devleti, İttifak Devletleri ile tüm ilişkilerini kesecek, Alman ve Avusturya uyruklu asker ve sivil memurlar Osmanlı topraklarını terk edecektir.			
Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak ve bölgedeki istihkâmlar (askeri üsler) İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir.			
Toros tünelleri, demir yolları ve deniz işletmeleri İtilaf Devletleri'ne bırakılacaktır			
Osmanlı Devleti'nin elindeki bütün savaş esirleri serbest bırakılacak, buna karşılık Türk esirler İtilaf Devletleri'nin denetiminde kalacaklardır.			
İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehlikeye düşürecek bir durum ortaya çıkması hâlinde Osmanlı Devleti'nin herhangi bir stratejik noktasını işgal hakkına sahip olacaklardır.			
Vilayet-i Sitte'de (Doğu'daki altı il; Bitlis Elazığ, Diyarbakır, Erzurum, Van, Sivas) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu bölgeleri işgal edebileceklerdir			
Hükümet haberleşmeleri dışındaki bütün haberleşme araçları İtilaf Devletleri'nin denetimine girecektir.			
İtilaf Devletleri kömür, akaryakıt ve benzeri maddeleri Anadolu'dan temin edecekler, bu maddelerin hiçbiri ihraç edilmeyecektir.			
Osmanlı Devleti, İttifak Devletleri ile tüm ilişkilerini kesecek, Alman ve Avusturya uyruklu asker ve sivil memurlar Osmanlı topraklarını terk edecektir.			

PARİS BARIŞ KONFERANSI 18 OKCAK 1919

Konferansa 32 devlet katılmıştır.

TOPLANMA NEDENİ	<ul style="list-style-type: none">● Yenilen devletlerle yapılacak barış antlaşmalarının şartlarını belirlemek● Osmanlı Devleti'ni paylaşmak● Avrupa'nın durumunu gözden geçirmek
------------------------	--

Sonuçlar	Yorumlar
Batı Anadolu İtalya'dan alınıp Yunanistan'a verildi.	İngiltere sömürgelerine giden yolda İtalya yerine güçsüz, yönlendirebileceği bir Yunanistan istemiştir. Ayrıca bu durum itilaf devletleri arasındaki ilk görüş ayrılığıdır.
Osmanlı devleti dışındaki devletlerle yapılacak antlaşmaların içeriği belirlendi.	Osmanlı topraklarını araların paylaşamadıkları için sevr anlaşması geç imzalanmıştır.
Milletler Cemiyetinin (Cemiyet-i Akvam) kurulması kararlaştırıldı.	Amaç; dünya barışını korumak. Sorunları barışçı yoldan çözmek.
NOT: Başlayan bu anlaşmazlıklar nedeni ile İtalya, Anadolu'da işgale son veren ilk itilaf devletidir.	

İZMİR'İN İŞGALİ (15 MAYIS 1919)

- Daha önce gizli antlaşmalarla İtalya'ya bırakılan **İzmir** ve çevresi **Paris Konferansı'nda İngiltere'nin baskısı** ve **sahte belgelerle ortaya attığı;**
- Bölgede Rum nüfus çoğunluktadır. Türkler bölgedeki Hristiyan halkı katletmek üzeredir.
- Bölge, kültür ve coğrafi açıdan Yunanistan'ın doğal bir uzantısıdır gibi asılsız iddialarla **İtalya'nın elinden alınarak, ABD ve Fransa'nın da desteğiyle Yunanistan'a bırakılmıştır.**

İŞGAL; İngiliz destekli Yunanlılar **Megalo İdea'yı (Büyük Ülkü)** gerçekleştirmek için 15 Mayıs 1919'da azınlıkların coşkunu gösterileri arasında İzmir'e asker çıkardılar.

- Kalabalığın arasında bulunan **Hukuk-u Beşeri (İnsan Hakları) Gazetesi yazarı Hasan Tahsin (Osman Recep Nevres)** Yunanlılara **"ilk kurşunu"** attı.

İŞGALİN SONUÇLARI

a) İçerideki Sonuçları: Türk halkı işgallerin geçici olmadığını anladı.

- Osmanlı yönetimi işgale kayıtsız kaldığı için, halk kendi haklarını savunmak için harekete geçti.

NOT: İzmir'in işgali, silahlı direnişin başlamasına neden olduğu için, Milli Mücadele açısından olumlu bir sonuç doğurmuştur.

b) Dışarıdaki Sonuçları: İşgal, Dünya kamuoyunda da yankılar uyandırdı. Milletler Cemiyeti (aslında ABD ve İtilaf Devletleri) bölgeye incelemeler yapmak için **Amiral Bristol** başkanlığında bir komisyon gönderdi.

Amiral Bristol Raporu

- İddia edildiği gibi, bölgede Rumlar değil Türkler çoğunluktadır.
- Bölgedeki katliamlardan, tamamen Yunan işgal komutanı sorumludur.
- Yunanistan'ın amacı işgal değil ilhaktır (işgal). Buna hakkı yoktur.

NOT-1: Amiral Bristol Raporu, İzmir'in işgalinin haksızlığını ve Türk Milli Mücadelesi'nin haklılığını ortaya koyan **ilk uluslararası** belgedir.

NOT-2: Yunanlıların işgalleri güvenlik amacıyla değil, ilhak (sınırlarını genişletmek) amacıyla yaptıkları belgelerle ortaya koyulmuştur.

KUVAYİ MİLLİYE

Mondros ateşkes anlaşmasıyla Anadolu'da uygulanan işgallere karşı Türk halkı teşkilatlanarak milli bir direniş ruhu oluşturdu. İşgallere karşı vatani koruma ve bağımsız yaşama isteği sonucunda oluşan bu direniş ruhuna **Kuvayi milliye** (milli kuvvetler) denir. Kuvayi milliye birlikleri, bir birinden bağımsız hareket eden, düzenli olmayan, eli silah tutan vatanseverlerin oluşturduğu birliklerdir.

- İşgallere karşı ilk direniş 19 Aralık 1918'de **Hatay Dört Yol** ilçesinde başlamıştır.

Kuva-i Milliye'nin Özellikleri

- Bölgesel amaçlıdır. Kendi bölgelerini korumak amacıyla kurulmuştur.
- Disiplinli ve düzenli birlikler değildir.
- Milliyetçilik duygusu hâkimdir.
- Askerlik bilgi ve teknik bakımından eksik birliklerdir. Belli bir merkeze bağlı değildirler.
- Düzenli ordu kuruluncaya kadar düşmanı oyalamışlar,
- TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları başarıyla bastırmışlardır.

Kuva-i Milliye'nin Sağladığı Faydalar

- Milli Mücadele'nin ilk silahlı direniş gücü olmuşlardır.
- Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra Anadolu'nun işgali üzerine başlayan bölgesel hareketlerdir.
- Düşmanın ilerlemesi yavaşlatmıştır.
- Türk köylerini Rum ve Ermeni çetelerinin saldırılarına karşı korumuşlardır.
- Halka moral vermiş ve ulusal bilincin gelişmesine katkı sağlamıştır.
- Kuva-i Milliye, düzenli ordular kuruluncaya kadar TBMM'ye zaman kazandırmış ve ülkede TBMM'nin hâkim ve tek güç haline gelmesine ortam hazırlamıştır.

CEMİYETLERİN ORTAK ÖZELLİKLERİ	
Azınlık Cemiyetleri	<ul style="list-style-type: none">● Osmanlıdan ayrılarak bağımsız devlet kurmayı amaçlamışlardır.● İtilaf devletlerinin Anadolu'daki işgallerine zemin hazırladılar.● Mondros ateşkes antlaşmasınının 7.maddesince işgallerin yayılması için çaba harcadılar.● İtilaf devletleri, Kiliseler ve yabancı okullar tarafından desteklendiler.● Kamuoyunun tepkisini çekmemek için buldukları bölgelerde çoğunlukta olduklarını ileri sürerek, Wilson İlkeleri'ne göre hareket ettiklerini savunmuşlardır.
Milli Varlığa Düşman Cemiyetler	<ul style="list-style-type: none">● Manda ve himaye yanlısıydılar● Saltanat ve hilafeti desteklediler.● Milli mücadeleye karşı oldular.● İşgallere karşı halkı sakinleştirmeye çalıştılar.
Yararlı Cemiyetler	<ul style="list-style-type: none">● Hem silahlı hem de basın yayın yoluyla mücadele ettiler.● Milliyetçilik(Türkçülük) duygusu ve bağımsızlık amacıyla hareket ettiler.● Bölgesel kurtuluş ve mücadeleyi savundular. (ulusal bağımsızlık fikrine aykırı)● Sivas kongresi sırasında “ Anadolu ve Rumeli mudafayi hukuk cemiyeti” olarak birleştirildiler.● Buldukları bölgeleri hem azınlık hem de işgal kuvvetlerine karşı savundular.● Miting ve protesto gösterileri ile milli bilinci ayakta tuttular.● Bölgesel kongreler düzenlediler.

ZARARLI AZINLIK CEMİYETLERİ

Mavri Mira Cemiyeti

Rumlar kurmuştur. Batı Anadolu ve Trakya'yı Yunanistan'a dâhil etmek istemişlerdir. Yunan Kızıl Haçı, Fener Rum Patrikhanesi, okullardaki izci teşkilatları ve diğer Rum cemiyetleriyle işbirliği içindedirler.

Etnik-i Eteryâ Mavri Mira ve Rum Pontus cemiyeti ile ortak çalışmıştır. İzmir ve çevresini yunanlılara katmaya çalışmıştır. Karşılarında İzmir müdafaa-i hukuk ve reddi ilhak cemiyetleri gibi yararlı cemiyetler vardı.

Pontus Cemiyeti: Fatih Sultan Mehmet'in 1461'de ortadan kaldırdığı Trabzon Rum İmparatorluğunu yeniden kurmak için çalışmalar yapmıştır. Karşılarında Trabzon muhafaza –i hukuki milliye cemiyeti vardı.

Hınçak ve Taşnak Cemiyeti: Çukurova'dan Trabzon'a çizilen bir hattın doğusunda kalan bütün topraklarda bir Ermeni devleti kurmak için çalışmalar yapmışlardır. Karşılarında doğu Anadolu müdafaa –i hukuk cemiyeti vardı.

Alyans – İsrailit, Makabi ve Lions Cemiyetleri

Yahudiler tarafından kurulan bu cemiyet, Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan Yahudilerin ticari menfaatlerini koruyabilmek ve ileriki dönemde kurulacak İsrail Devleti'ne ekonomik kaynak sağlamayı amaçlamıştır. **Amaç Dicle ve Nil nehirleri arasında İsrail devletini kurmaktır.**

TÜRKLER TARAFINDAN KURULAN MİLLİ VARLIĞA DÜŞMAN CEMİYETLER

Sulh ve Selamet-i Osmaniye Cemiyeti: Ülkenin kurtuluşunun padişah ve halifeye bağlılıkta olduğuna inanan cemiyettir. Milli mücadeleye karşı ılımlı bir politika izlemiştir.

İngiliz Muhipleri Cemiyeti: İngilizlerle iyi geçinerek ülkeyi en az zararla kurtarmak isteyen ve **İngiliz mandasını** savunan bu cemiyete padişah Vahdettin, Sadrazam Damat Ferit de üyedir.

İslam Teali Cemiyeti: **Halifeye** ve İslamiyet'e kesin bağlılıkla kurtuluşun gerçekleşeceğine inanmışlardır. Milli duygudan yoksundur.

Wilson Prensipleri Cemiyeti: **Amerikan mandasını** savunmuşlardır.

Kürt Teali Cemiyeti: Doğu Anadolu'da bağımsız bir **Kürt devleti** kurmak için kurulmuşsa da halkın fazla desteğini alamamıştır. Ayrılıkçı bir cemiyettir.

Hürriyet ve İtilaf Fırkası: 20. Y.y. başlarında İttihat Terakkiye muhalif olarak kurulmuş Mondros'tan sonra da milli mücadeleye karşı faaliyet sürdürmüştür.

MİLLİ CEMİYETLER(YARARLI)

Adı - Kuruluş Tarihi Ve Yeri	Kuruluş Amacı	Faaliyetleri
Trakya - Paşaeli Müdafaa-İ Hukukumillîye Cemiyeti (2 Aralık 1918 Edirne)	Trakya bölgesinin Yunanistan'a verilmesini önlemek, bölgenin Türk vatanı olduğunu savunmak	Trakya'nın tarih,ırk,kültür olarak Türk olduğunu kanıtlamak için yayınlar yapıldı.
Trabzon Muhafaza-i Hukuku millîye Cemiyeti (12 Şubat 1919 Trabzon)	Doğu Karadenizde Pontus Rum devletinin kurulmasını önlemek.	Erzurum kongresinin toplanmasını sağlayan cemiyetlerden biridir.
Kilikyalılar Cemiyeti (Aralık 1918 İstanbul)	Çukurova, Adana yöresinin Ermenistan ve Fransa'ya verilmesini engellemek	Yayın ve propaganda ile milli bilinci uyandırmaya çalışmışlardır.
Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuku Millîye Cemiyeti (4 Aralık 1918 İstanbul)	Doğu Anadolu'da Mondros Ateşkes Antlaşmasının 24.maddesi gereğince bir Ermeni devletinin kurulmasını önlemek	Erzurum Kongresi organize edilerek Milli Mücadele'nin teşkilatlanmasında önemli rol oynadılar.Wilson prensiplerine göre bölge nüfus üstünlüğünü korumak için halkın batıya göçünü engellediler.
Reddi İlhak Cemiyeti (14 Mayıs 1919 İzmir)	İzmir'in Yunanistan'a ilhak edilmesini engellemek	Basın-yayın yoluyla İzmir'in işgalini protesto etiler.
Millî Kongre Cemiyeti (29 Kasım 1918 İstanbul)	Türkler hakkında dünyada yapılmış ve yapılmakta olan propagandalara yayın yoluyla karşı koymak	Misak-ı Milli'nin kabul edilmesinde önemli çalışmaları vardır.Bölgesel silahlı direniş grupları için Kuva-yı Milliye ifadesini ilk kullanan cemiyettir.
İzmir Müdafaa-İ Hukuk Cemiyeti (1 Aralık 1918 İzmir)	İzmir'i Yunanistan'a verilmesini engellemek ve İzmir'in Türk vatanı olduğunu dünyaya kabul ettirmek.	Basın-yayın yoluyla İzmir'in Türklere ait olduğunu dünya kamuoyuna duyurmaya çalıştılar. Milli Mücadele'de Anadolu'ya silah taşıdılar .
Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti Cemiyeti (5 Kasım 1919 Sivas)	Kongre ve mitinglerle halkın milli duygularını canlı tutmak. Ordunun ihtiyaçlarını halktan toplamak.	Kadınların etkin biçimde Kurtuluş Savaşı'na katılmalarını sağlamak ve orduya para ve mal yardımları için kampanyalar düzenlediler
İleri Karakol Cemiyeti	Milli mücadeleye İstanbul'dan silah ve mühimmat kaçırmak.	Milli mücadeleye etkin bir şekilde silah ve cephane yetiştirdiler.

Mustafa Kemal'in İstanbul'a Gelişi Ve Duruma Bakışı

Mondros Ateşkes Antlaşması ile Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı kapatılınca Mustafa Kemal de İstanbul Hükümeti tarafından geri çağırılmıştı. Mustafa Kemal'in, 13 Kasım 1918'de, İstanbul'a geldiğinde İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan gemilerinden oluşan bir filonun Dolmabahçe'de demirlendiği görmüştür. Mustafa Kemal, Boğaz'da düşman gemilerini görünce yaverine dönerek "**Geldikleri gibi giderler!**" demişti. 15 Mayıs 1919'a kadar İstanbul'da kalan Mustafa Kemal,devletin ve milletin içinde bulunduğu bu kötü durumdan kurtarılması için çareler aramış ve çeşitli devlet görevleriyle görüşmüştür. Kurtuluşun,İtilâf devletlerinin baskı ve denetimi altındaki İstanbul'dan değil,Türk Milleti'nin yardımlarıyla Anadolu'dan yapılması gerektiğine inanmıştır.

Aşağıdaki etkinliği doğru ya da yanlış olarak işaretleyiniz.

	D	Y
Trakya Paşaeli Cemiyeti, Doğu Trakya topraklarının Yunanistan'a katılmasını engellemek amacıyla kurulmuştur		
Milli Kongre Cemiyeti, Türk halkının haklı davasını dünya kamuoyuna basın – yayın yoluyla duyurmak için kurulmuş bir cemiyettir.		
Pontus Rum Cemiyeti, Batı Anadolu topraklarını Yunanistan'a katmak için mücadele etmiştir.		
Erzurum Kongresi'nin toplanmasını sağlayan cemiyet, Vilayet-i Şarkiye Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'dir		
İngiliz Muhipleri Cemiyeti, Amerikan mandasını savunanlar tarafından kurulmuştur.		
Kilikyalılar Cemiyeti, Adana ve çevresinde Fransız ve Ermenilere karşı mücadele etmişlerdir.		
Hürriyet ve İtilaf Fırkası, İttihat ve Terakki Partisi'ne karşı olanlar tarafından kurulmuştur.		
İzmir Müdafaa-i Hukuk-u Osmaniye Cemiyeti, Ege Bölgesi'nin Türklere ait olduğunu dünyaya duyurmak amacıyla kurulmuştur.		
Doğu Anadolu ve Çukurova Yöresi'nde İtilaf Devletlerinin desteğiyle devlet kurmaya çalışan cemiyet Mavri Mira'dır.		
İslam Teali Cemiyeti kurtuluşun ancak halife ve saltanata bağlı kalmakla mümkün olacağını savunan cemiyettir.		
Teali Kürt cemiyeti Türklerin kurduğu zararlı cemiyetlerdendir.		
Ayrı bir devlet kurma fikri olan tek yararlı cemiyet Trakya Paşa eli cemiyetidir.		
İzmir ve çevresini Yunanistan'a ilhak edilmesine yardımcı olan cemiyet Etnik-İ Eterya cemiyetidir.		
Anadolu Kadınları Mudafa-İ Vatan Cemiyeti doğu anadoluda faaliyet göstermiştir.		
Kuvayi milliye fikri Milli Kongre Cemiyetine aittir.		
Zararlı cemiyetler buldukları bölgelerde devlet kurmak amacıyla işgal kuvvetlerine yardımcı olmuşlardır.		
Cemiyetler Mondros ateşkes antlaşmasına bir tepki olarak Türk halkı tarafından kurulmuştur.		
Cemiyetlerin kurulmasında İstanbul hükümeti yardımcı olmuştur.		
Cemiyetler Sivas kongresi sırasında birleştirilmiştir.		

Aşağıdaki cemiyetleri kendi grubuna göre işaretleyiniz.

	Milli	Azınlık	Milli Varlığa Düşman
İslam Teali			
Wilson Prensipleri			
Vilayet-i Şarkiye (Doğu Anadolu) Müdafaa-i Hukuk			
İzmir Müdafaa-i Hukuku Osmaniye			
Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk			
Hürriyet ve İtilaf			
Mavri Mira			
Milli Kongre			
Trabzon Muhafaza-i Hukuku Milliye			
Kilikyalılar			
Hınçak – Taşnak			
İngiliz Muhipleri			
Pontus Rum			
Kürt Teali			
Etnik-i Eteryä Cemiyeti			
Sulh ve Selamet-i Osmaniye Fırkası			
Anadolu Kadınları Mudafa-İ Hukuk Cemiyeti			

MİLLİ MÜCADELE HAZIRLIK DÖNEMİ M. KEMALİN SAMSUN ÇIKIŞI (19 MAYIS 1919)

Mustafa Kemal'in Samsun'a giderkenki resmi görevi 9. Ordu Müfettişliği'dir. Bu görev ona bütün askeri ve mülki yetkililere emir verme yetkisini veriyordu. 9. ordu 14 Haziran 1919'da 3.Ordu adını aldı Bandırma vapurunda Mustafa Kemal Paşa, 22 kurmay, 25 er ve erbaş, 8 kâtip müşavir, 21 gemi personeli olmak üzere 76 kişi bulunmaktaydı.

Resmi görev:

- Görev sahasında kalan bölgede Türkler ile Rumlar arasındaki çatışmaları sona erdirmek,
- Türklerin elindeki silahları toplamak ve İtilâf devletlerine teslim edilmesini organize etmek,
- Terhis edilmeyen orduları terhis edip yer yer ortaya çıkan ayaklanmaları da bastırmaktı.

Samsun Raporu

- 1- Bölgede karışıklık çıkaran Türkler değil devlet kurma amacındaki Rumlardır.
- 2- Rumlar silah bıraktıkları takdir olaylar kendiliğinden çözülecektir.
- 3- Bu olaylara itilaf subayları göz yummaktadır.
- 4- Yunanlıların İzmir'de hakları yoktur, işgal geçicidir.
- 5- Türklerin hiçbir yabancı devletin kontrolüne tahammülü yoktur.

Not: M. Kemal resmi amacı dışında gizli bir amaç taşıdığını ilk kez bu raporla belirtmiştir.(görüş ayrılığı)

HAVZA GENELGESİ (28 MAYIS 1919)	
KARARLAR	YORUMLAR
İzmir'in işgali nedeniyle mitingler düzenlenecek, işgaller protesto edilecek	Milli bilincin uyandırılması amaçlanmış, işgallerin genişlemesi engellenmek istenmiştir.
İstanbul hükümeti ve itilaf devletleri temsilciliklerine protesto içeren telgraflar çekilecek.	İşgallere karşı kamuoyu oluşturmak, halkı bilinçlendirmek istemiş. Teslimiyetçi ve mandater anlayışa direnme çağrısıdır.
Bütün bunları yaparken azınlık halka hiçbir zarar verilmeyecek.	Mondrosun 7.maddesinin uygulanması engellenmek istenmiş. Haklı iken haksız bir duruma düşmemek amaçlanmıştır.
Sivil halk bulunduğu yeri her ne surette olursa olsun terk etmeyecek.	Wilson prensiplerine göre azınlıkların bulunduğu bölgede çoğunluk sağlamanın önüne geçmek hedeflenmiştir.

Not: Milli mücadelenin **ilk genelgesidir**. Genelgenin amacına ulaştığının göstergesi pek çok vilayette protesto ve mitingleri yapılması gösterilebilir. Bu genelgeden sonra Mustafa Kemal **geri çağrılmış** ancak o bu çağrıya uymamış ve Amasya'ya geçmiştir.

AMASYA GENELGESİ (TAMİMİ) (22 HAZİRAN 1919)

Havza'da çalışmalarını tamamlayan Mustafa Kemal Paşa, Amasya'ya geçti. Mustafa Kemal tarafından önceden hazırlanmış olan genelge metni, yakın silah arkadaşları **Rauf (Orbay) Bey, Refet (Bele) Bey, Ali Fuat (Cebesoy) Paşa, Kazım Karabekir Paşa** (Erzurum'daki 15. Kolordu Komutanı) ve **Cemal Paşa** (Konya'daki Ordu Müfettişi) tarafından onaylandıktan sonra Anadolu'daki tüm askeri ve sivil makamlara gizli olarak bildirilmiştir.

Genelgenin diğer komutanlara da onaylatılmasının amacı

- Halk üzerindeki etkisini artırma
- Geçerliliğinin devam etmesini sağlamaktır.

Genelgenin yayınlanma amacı

Milli Mücadele'yi **kişisel ve bölgesel olmaktan kurtarıp halka mal etmek** de amaçlanmıştır.

KARARLAR

Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı tehlikededir.

YORUMLAR

- Kurtuluş Savaşı'nın **GEREKÇESİ**'dir.
- Ülkenin tamamı işgal edilme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

İstanbul Hükümeti üzerine düşen görevi yerine getirmemekte bu da milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.

Kurtuluş Savaşı'nın diğer **GEREKÇESİ** de budur: İstanbul Hükümetinin görevinin yapmaması.

Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

- Milletin bağımsızlığı; **amaç** belirlenmiş
 - Milletin azim ve kararı; **yöntem** belirlenmiş
 - Milletin kararı; milli egemenlikten ilk kez üstü kapalı bahsedilmiştir.
- Milli iradeye** dayalı yönetim kurma yolunda ilk adımdır.

Top yekûn mücadele öngörülmüştür.

Milletin haklarını bütün dünyaya duyurmak için her türlü etki ve denetimden uzak milli bir kurul gereklidir.

İstanbul Hükümeti halkın haklarını koruyamamasından kaynaklanan, **Temsil heyetinin** kurulma çağrısı yapıldı.

Sivas'ta **milli bir kongre** toplanacaktır. Kongreye her ilden üç temsilci katılacak. Bu temsilcilerin seçimini Müdafaa-i Hukuk grupları ve belediyeler yapacaktır.

- Her ilden üç kişi; milli egemenlik, milli birlik ve beraberlik amaçlanmıştır. Ayrıca milli mücadele fikrine sahip kişilerin katılması hedeflenmiştir.

Doğu illeri adına 10 Temmuz'da Erzurum'da bir kongre toplanacaktır.

Bölgesel kongrelerin yapılma çağrısı yapılmıştır. Ermeni ve Rum konusu dikkate alınmıştır.

Askeri ve sivil teşkilatlar hiçbir suretle dağıtılmayacak, yönetimi başkalarına devredilmeyecek ve silahlar teslim edilmeyecektir.

Silahlı bir direniş beklenmektedir. Mondros'a karşı çıkılmıştır.

Her ihtimale karşı bu mesele bir sır olarak tutulmalı ve temsilciler, gereken yerlere kimliklerini gizleyerek gelmelidir.

Yapılacak kongrelerin engellenme ihtimali vardır o nedenle gizliliğe önem verilmiştir.

NOT: M. Kemal Amasya Genelgesi'nden sonra 8 Temmuz 1919'da padişaha yolladığı bir telgrafla resmi göreviyle birlikte askerlik görevinden de istifa ettiğini açıklamıştır. Mustafa Kemal'in resmi göreviyle katıldığı son eylemdir.

ERZURUM KONGRESİ 23 TEMMUZ - 7 AĞUSTOS 1919

Erzurum Kongresi Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ve Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti'nce toplandı. Kongrenin Amacı: Ermeni ve Rumların olumsuz faaliyetlerine engel ortadan kaldırıp, Ermeni ve Rum devletlerinin kurulmasına engel olma. Kongre başkanı M. Kemal.	Kongre öncesi sorunlar <ul style="list-style-type: none">M. Kemal'in başkanlığı sorunuİngiliz manda ve himaye fikri Kongrenin toplanma çağrısı; Amasya genelgesinde yapılmıştır.
ALINAN KARARLAR	YORUM
Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür parçalanamaz.	<ul style="list-style-type: none">İlk kez milli sınırlardan bahsediliyor.Milli sınır olarak belirtilen yerler Türklerin çoğunlukta yaşadığı yerlerdir.Misak – I Milli kararlarına temel olmuştur.
Her türlü işgale karşı İstanbul hükümeti görevini yerine getirmezse millet topyekun (hep birlikte) kendini savunacaktır.	İstanbul hükümeti işgallere tepki vermezse halk topyekün, birlik beraberlik içinde ülkeyi savunacaktır. Milli birlik ve beraberlik çağrısıdır.
Vatanı korumayı İstanbul Hükümeti sağlayamadığı takdirde bu amacı gerçekleştirmek için geçici bir hükümet oluşturulacaktır.	<ul style="list-style-type: none">Bu karar gereği 9 kişilik TEMSİL HEYETİ oluşturuluyor. Temsil heyeti meclis gibi çalışan geçici bir heyettir. Temsil heyeti burada sadece Doğu Anadolu'yu temsilen kurulmuştur.
Kuvay-ı Milliye'yi etkin, milli iradeyi hakim kılmak esastır.	<ul style="list-style-type: none">Millet egemenliğine dayalı yeni bir yönetim gerçekleşecek. MİLLİ EGEMENLİK vurgusu.Yönetim değişecek mesajı var.
Hıristiyan azınlıklara siyasi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.	<ul style="list-style-type: none">Azınlıkların bağımsız devlet kurma isteklerine karşı çıkılmıştır. Azınlık hakları bahane edilerek iç işlerimize karışılmasına izin verilmeyecek. (bağımsızlık)
Manda ve himaye kabul edilemez.	Tam Bağımsızlık amaçlandı.
Doğudaki cemiyetler, Doğu Anadolu mudafa-i hukuk cemiyeti, şeklinde birleştirildi.	Cemiyetler birleştirilmeye çalışıldı.
Sömürü özelliği taşımayan dış yardımlar kabul edilebilir.	Sömürü amacı olmayan diyerek tam bağımsızlığa vurgu anlaşılmalıdır.
Mebusan meclisi derhal toplanmalıdır.	<ul style="list-style-type: none">Ulusal egemenlik üzerine durulmuş. İstanbul hükümeti denetlenmek istenmiştir.
Önemi: <u>Kongre; toplanma yönüyle bölgesel aldığı kararlar yönüyle ulusaldır.</u> <ul style="list-style-type: none">Mustafa Kemal'in sivil olarak katıldığı ilk çalışmadır. Erzurum Kongresi yayımlandıktan sonra, Osmanlı Hükümeti tarafından Mustafa Kemal, Rauf Orbay ve Refet Bele hakkında tutuklanma kararı çıkarıldı.Doğu anadoludaki cemiyetler birleştirildi. (milli birlik yolunda adım)	

Not: Farklı fikirde insanları bir araya getirerek milli mücadele lehinde karar almalarını ve milli mücadeleye inanmalarını sağlamak Mustafa Kemal'in **birleştirici ve liderlik** özelliğini gösterir.

DİKKAT: 23 KASIM 2020 Pazartesi yapılacak olan sınavımızın içeriği bu bölüme kadardır.!!!

Başarılar Dilerim 😊

SİVAS KONGRESİ 4 – 11 EYLÜL 1919

Kongrenin toplanma çağrısı Amasya genelgesinde yapılmıştır.

Erzurum kongresinin kararları ulusal hale getirilmiştir. Her açıdan milli bir kongredir.

Kongre öncesi sorunlar

- ABD mandacılığı sorunu
- Mustafa Kemal başkanlığı sorunu
- Elazığ Valisi Ali Galip olayı

Kongrenin Toplanması Engelleme Çabaları:

Düzenlenen bu kongreler İtilaf devletlerinin ve İstanbul Hükümetinin hoşuna gitmiyordu. Bu yüzden Sivas Kongresi'ni engellemek için de bazı girişimlerde bulundular. Özellikle otoritesini kaybetmek istemeyen İstanbul hükümeti;

- Mustafa Kemal'in eski bir ittihatçı olduğunu, hakkında tutuklanma kararı olduğunu ile sürdürdüler.
 - İşgallerin kongrelerle durdurulamayacağını, tek yol anlaşma yapmaktır, dediler.
- Bu nedenlerle Sivas Kongresi'ne katılım beklenenden az olmuş,38 delegenin katılımıyla toplanmıştır

İtilaf devletleri ve Osmanlı Hükümeti, Anadolu'da güçlenen milli iradeyi yok etmek amacıyla Sivas Kongresi'ni basıp dağıtmakla Elazığ Valisi Ali Galip'i görevlendirmiş, ancak başarılı olamamışlardır. Bu başarısızlık üzerine Osmanlı Hükümeti'nin başında bulunan **Damat Ferit Paşa,30 Eylül 1919'da** istifa etmiş, yerine **Ali Rıza Paşa** geçmiştir. Bu görev değişikliği; Temsil Heyeti'nin Osmanlı Hükümeti'ne karşı **ilk siyasi başarısıdır.**

Kongreden sonra Mustafa Kemal “ **Bundan böyle İstanbul hükümeti Anadoluya hakim değil, tabi olmak zorundadır.**” diyerek İstanbul hükümetinin vereceği her türlü emrin geçersiz olduğunu belirtmiş ve her türlü iletişimin kesilmesi talimatını vermiştir.

ALINAN KARARLAR	YORUM
Erzurum Kongresi kararları bazı değişikliklerle kabul edildi.	Erzurum kongresi kararlarının ulusal olduğunu gösterir.
Bütün yararlı cemiyetler “ Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ” adında birleştirildi.	Bütün cemiyetler birleştirilerek ; ● Birlik -beraberlik sağlanmıştır. ● Milli mücadeleyi tek merkezden yürütme imkanına kavuşmuştur. ● Milli mücadele kurumsallaşmıştır. ● M. Kemal ulusal mücadelenin lideri oldu. ● Cemiyetler ulusallaştı.
Manda ve himaye kesin olarak reddedildi.	Tam bağımsızlık amaçlanıyor.
Temsil heyeti tüm ülkeyi temsil eder hale geldi.	Milli mücadeleyi yürüten Temsil Heyeti Erzurum kongresi sonrası kurulmuştu. Ama orada sadece Doğu Anadolu'yu temsil ediyordu. Bu kez temsil heyetinin üye sayısı artıyor(15 kişi) ve tüm yurdu temsil eder hale geliyor.
İrade-i Milliye gazetesi çıkartılıyor.	Amaç, milli mücadele konusunda halkı bilgilendirmek ve milleti milli mücadeleye yönlendirmektir.
Mebusan meclisinin açılması kararı yenilenmiştir.	Milli mücadeleyi milli irade eliyle yürütmek ve İstanbul hükümetini denetim altına almak.
Ali Fuat Paşa batı cephesi Kuvayı Milliye komutanlığına atanmıştır.	Temsil heyeti hükümet olmadığı halde, bir hükümet gibi hareket ederek ilk kez yürütme yetkisini kullanmıştır.

ERZURUM VE SİVAS KONGRELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	
ERZURUM KONGRESİ	SİVAS KONGRESİ
Toplanış amacı bölgesel alınan kararlar ulusal	Her yönüyle ulusal
Mustafa Kemal başkan	Mustafa Kemal başkan
Temsil heyeti doğu illerini temsil eder	Temsil heyeti tüm yurdu temsil eder.
Doğu Anadoludaki cemiyetler birleştirildi	Bütün cemiyetler birleştirildi.
Manda ve himaye ilk kez reddedildi	Manda ve himaye kesin olarak reddedildi.
Mebusan meclisi açılmalı	Mebusan meclisi açılmalı

MİLİ MÜCADELE VE BASININ ROLÜ

- Sivas kongresinden sonra, kongre kararlarını halka duyurmak ve daha geniş kitlelere ulaşmak için **İrade – i Milliye** gazetesi çıkarılmıştır. Bu gazete bizzat Mustafa Kemal' in emriyle kurulmuştur.
- Temsil heyeti Ankara'ya geldikten sonra **Hakimiyet- i Milliye** gazetesi çıkarılmıştır.
- 6 Nisan 1920' de milli mücadeleyi ve daha sonra TBMM kararlarını tüm dünyaya duyurmak için **Anadolu Ajansı** kurulmuştur.
- TBMM'de alınan kararları resmi olarak duyurmak için **Ceride – i Resmîye** gazetesi kurulmuştur.

AMASYA GÖRÜŞMELERİ (PROTOKOLÜ) 20- 22 EKİM 1919)

Damat Ferit Paşanın istifası sonrasında yerine milli mücadeleye daha ılımlı Ali Rıza Paşa hükümeti kurulmuştu. Mustafa Kemal ile görüşme teklifi gelince Amasya'da görüşme gerçekleşti.

Bahriye Nazırı Salih Paşa	Mustafa Kemal
Türk vatanının bütünlüğü ve bağımsızlığı korunacak, manda ve himaye kabul edilmeyecek	Ulusal bağımsızlık amaçlanmış, manda ve himaye son kez reddedilmiştir.
İstanbul hükümeti temsil heyetinden izinsiz anlaşma yapmamalı ve yapılacak görüşmelerde temsil heyetinin görüşleri alınmalıdır.	Temsil heyeti dış politikada etkin hale gelmiş, ulusal çıkarları korumaya çalışmıştır. Bunun yanında İstanbul hükümetini denetim altında tutmak istemiştir.
Müslüman olmayan azınlıklara imtiyazlar verilmeyecekti	Azınlık faaliyetlerine karşı çıkılmıştır.
İstanbul hükümeti Erzurum ve Sivas kongresi kararlarını kabul edecek. Anadolu ve Rumeli müdafaa-i hukuk cemiyetinin varlığını tanımalıdır.	Erzurum Sivas kongrelerinin kararları resmileşmiş ve İstanbul hükümeti temsil heyetinin varlığını resmen/hukuken tanımıştır.
Mebusan Meclisi açılmalı ancak; ● İstanbul'da saltanat taraftarlarının çoğunlukta olması, bütün zararlı cemiyetlerin merkezinin İstanbul olması ● İstanbul'da sağlıklı karar alınamayacağı, alınsa bile uygulanamayacağı düşüncesinden dolayı İstanbul' da değil Anadolu'da güvenli bir şehirde meclis toplanmalıdır.(M. Kemal'in isteği)(ileri görüşlülük)	Mustafa Kemal bu düşüncesiyle; ● Kendisini meclis başkanı seçtirecek ve meclisin kapatılması durumunda istediği yerde meclisi açabilecektir. ● Ülke resmen milli mücadeleyi yürütenlerin denetimine girecektir. Not: Bu madde ile milli irade egemen kılınmak istenmiştir.Bu istek anayasaya aykırı olması nedeniyle gerçekleşmemiş meclis İstanbul'da toplanmıştır.
Seçimler serbestçe ve müdahalesiz yapılmalıdır.	İstanbul hükümeti seçimleri kazanırsız özgüveni, işgal devletleri ise meclis açılrsa bile itilaf devletleri aleyhinde bir kararın alınamayacağı düşüncesinden dolayı seçimlere müdahale etmediler.

TEMSİL HEYETİN ANKARAYA GELİŞİ 27 ARALIK 1919

Seçimler yapıldıktan sonra mecliste çoğunluğu Anadolu ve Rumeli müdafaa-i hukuk cemiyeti temsilcileri sağlamıştır. Mustafa Kemal Erzurum milletvekili olarak seçilmiş ve Sivas İstanbul' a uzaktı. Yapılan toplantı sonucunda Ankara'nın merkez olması kararlaştırıldı.

Neden Ankara

- Anadolu'ya merkezi konumda olması(jeopolitik ve jeostratejik)
- Güvenli ve işgal edilmemiş olması
- Demir ve kara yolu bağlantısının olması
- Ankara halkının milli mücadele yanlısı olması
- Haberleşme imkânının elverişli olması
- Batı cephesine yakınlığı etkili olmuş ve temsil heyeti Ankara'ya gelmiştir.

SON OSMANLI MEBUSAN MECLİSİNİN TOPLANMASI 12 OCAK 1920

Amasya görüşmelerinden sonra seçimler yapılmış ve Mustafa Kemal Erzurum milletvekili seçilmiştir. Ancak güvenli sebebiyle İstanbul'a gidememiştir. Fakat gidecek milletvekillerinden bazı istekleri olmuştur. Bu istekler;

Beni meclis başkanı seçin	Meclis dağılırsa Anadolu'da istediği yerde meclisi açabilecek ve yönlendirebilecektir. Ancak anayasaya göre meclis başkanı olacak kişinin İstanbul'da olması gerektiğinden Mustafa Kemal başkan seçilememiştir.
Mecliste MÜDAFAA-İ HUKUK grubunu kurun	Birlikte hareket etmek istenmiştir. Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı yönünde kararlar almak amaçlanmıştır. Ancak FELAH-İ VATAN grubu kurulmuştur.
Misak-ı milli kararlarını kabul ettirin	Gizli oturum ile kabul edilmiş, Erzurum ve Sivas kongrelerinin kararları resmiyet kazanmıştır.

Mustafa Kemal'in isteklerinin büyük oranda yerine getirilememesi milletvekillerinin saltanat etkisinde kaldıklarını gösterir.

Misak-ı Milli Haritası

MİSAK-I MİLLİ KARARLARI 28 OCAK 1920

KARARLAR	YORUMLAR
Mondros ateşkes antlaşması imzalandığı sırada henüz işgal edilmemiş topraklar milli vatandır parçalanamaz.	Milli sınırların neresi olacağı çizilmiştir. Genel olarak milliyetçilik esasınca Türklerin çoğunlukta olduğu yerler vatan olarak belirlenmiştir.
Mondros imzalandığında İtilaf devletlerinde kalan Arap topraklarının geleceği orada yaşayan halkın oylarına göre belirlenecek.	Arap topraklarında halka seçim hakkı tanınarak kendi gelecekleriyle ilgili karar verme imkânı sağlanıyor. Halkın kararına önem verildiğinin göstergesidir. Demokratik bir öneridir. Wilson prensiplerine uygundur.
Kendi istekleriyle anavatana katılmış olan Kars, Ardahan ve Batum'da gerekirse halkoylaması yapılacak.	<ul style="list-style-type: none">● Oylama yapılacak yerlerde Türklerin çoğunlukta olması bu kararın alınmasında etkili olmuştur.● Halkoylaması yapılması halkın kararlarına önem verildiğinin göstergesidir.● Wilson prensiplerinden yararlanmak istenmiştir.
Batı Trakya'nın durumunun tespitinde halkoylaması yapılacak.	
Azınlıkların hakları komşu ülkelerdeki Müslümanların hakları kadar olacaktır.	Devletlerarası eşitlik ilkesi benimsenmiştir. Komşu ülkelerdeki Müslümanların hakları arttırılmaya çalışıldı. Batılı devletlerin azınlık haklarını bahane ederek iç işlerimize karışmaları engellenmek istenmiştir.
Milli ve ekonomik gelişmemizi sağlamak amacıyla siyasi, adli ve mali gelişmemize engel olacak kapitülasyonlar kaldırılmalıdır.	<ul style="list-style-type: none">● kapitülasyonlara ilk kes karşı çıkılıyor.● Tam bağımsızlık amaçlandı.
İstanbul ve Marmara'nın güvenliği sağlanacak. Boğazlardan geçiş ilgili devletlerin kararına bağlı olacak.	Boğazların işgaline tepkidir.

Misakı Millinin Önemi

- Ulusal bağımsızlık amaçlanmıştır.(milli/ulusal egemenlik değil)
- Milli sınırlar çizilmiştir.
- Dış politika esasları belirlenmiştir.
- Kapitülasyonlar ve azınlık haklarına karşı çıkmıştır.
- İstanbul'un işgaline neden olmuştur.
 - Meclis dağıtılmış; itilaf devletlerinin milli iradeye saygı göstermediklerini gösterir.
 - Mustafa Kemal haklı çıkmıştır.(ileri görüşlülük)

KAPİTÜLASYONLAR

AZINLIKLAR

BOĞAZLAR + BORÇLAR

SINIRLAR

ARAP TOPRAKLARI

REFERANDUM= KARS, ARDAHAN, BATUM+ BATI TRAKYA

İSTANBUL'UN İŞGALİ VE MEBUSAN MECLİSİNİN DAĞITILMASI (16 MART 1920)

Mebusan meclisinin İstanbul'da açılmasına karşı çıkmayan itilaf devletleri çıkarlarına aykırı misakı milli kararlarının alınması üzerine 16 mart 1920 tarihinde istanbul'u işgale başladılar. Mebusan meclisini basarak milletvekillerinin birçoğu tutuklanmış, bazılarını da Malta adasına sürgün ettiler. Bu gelişmelerden manastırlı Hamdi beyin telgrafı ile haberdar olan Mustafa kemal paşa İstanbul'un işgaline karşı

Anadolu'da şu tedbirlerin alınmasını istedi;

- İstanbul ile bütün haberleşmelerin kesilmesi,
- İstanbul'da yapılan tutuklamalara karşılık Anadolu'daki İtilâf devletleri subaylarının tutuklanması
- İtilâf devletlerinin İstanbul ve Adana'dan asker sevkiyatını engellemek için **Geyve** ve **Ulukışla** civarındaki demiryollarının tahrip edilmesi,
- Anadolu'daki resmi kuruluşların her türlü para ve kıymetli eşyalarını İstanbul'a göndermemeleridir.

Not: İstanbul'un işgali Mustafa Kemali haklı çıkarmıştır(ileri görüşlülük). İstanbul'un işgali TBMM'nin açılmasına zemin hazırlamıştır. Mustafa Kemal'in yayınladığı bildiri ile Ankara'da yeni bir meclis çalışmalarına başlanmıştır. Yapılan seçimlerde Mustafa Kemal Ankara milletvekili seçilmiştir.

TBMM'NİN AÇILMASI 23 NİSAN 1920

16 MART 1920 tarihinde İstanbul'un itilaf devletleri tarafından resmen işgali üzerine Mustafa Kemal paşanın 19 Mart 1920 tarihinde yayınladığı genelgeye göre tüm ülkede milletvekilliği seçimleri yapıldı.

İstanbul'dan kaçarak Ankara'ya gelen milletvekilleri ve yeni seçilen milletvekillerinin katılımı ile TBMM 23 Nisan 1920 tarihinde Ankara'da törenle açıldı. Ankara milletvekili olarak TBMM ye giren Mustafa Kemal paşa meclis başkanı seçildi. 24 Nisanda Mustafa Kemal meclise bir önerge verdi.

24 NİSAN ÖNERGESİ	
KARARLAR	YORUMLAR
Hükümet kurmak zorunludur.(Kurucu meclis)	Yeni bir devletin kurulduğuna kanıttır.
Geçici devlet başkanı veya padişah vekili atama doğru değildir.	Meclisin ve hükümetin sürekli olacağı, bağımsız olarak çalışacağı anlaşılır.
Meclis başkanı aynı zamanda hükümetinde başkanıdır. Türkiye devleti TBMM tarafından yönetilir.	Meclis hükümeti sistemi benimsenmiştir.
Yasama, yürütme, yargı yetkileri meclise aittir.	Güçler birliği ilkesi kabul edilmiştir. Demokratik değil ama hızlı karar alınma amacındadır. Olağanüstü bir meclis olduğunun kanıtıdır.
Padişah ve halifenin durumunu meclis belirleyecektir.	Bu madde egemenlik ilkesine ters olmasına rağmen milli birliğin bozulmaması için padişah ve halifelğe dair olumsuz bir karar alınmamıştır. Saltanat yanlısı olup bağımsızlık amacında olanların da desteğine ihtiyaç vardır.
TBMM'nin üstünde herhangi bir güç yoktur.	Saltanat yok sayılmış milli egemenlik anlayışı geçerli olacaktır

İLK TBMM'NİN ÖZELLİKLERİ

- İşgallere karşı oluşan direnişi tek bir çatı altında toplamıştır.
- Ulusal egemenliği gerçekleştirmiştir.
- TBMM "Güçler birliği İlkesini" benimsemiştir. Bu sebeple Olağanüstü Meclis ya da İhtilalcı Mecliste denilir.
- Kurtuluş Savaşı'nı yönettiği için bu meclise, " Savaş Meclisi", yeni yasalar çıkardığı için de " Kurucu Meclis" olarak ta adlandırılır.
- TBMM'nin açılmasıyla " Temsil Heyeti" nin görevi sona ermiştir.
- Yaptığı ilk ve tek inkılap hareketi saltanatın kaldırılmasıdır.
- İlk mecliste azınlık milletvekilleri yoktur.
- Türk adını taşıyan ilk meclistir.(ulusal meclis)
- İlk mecliste iki grup vardır. M. Kemal yanlıları ve padişah yanlıları.
- En çok askeri alanda harcamalar yapmıştır.
- İlk siyasî başarısı Gümrü Antlaşması'dır.
- Demokratiktir. Milletvekilleri seçimle başa gelmişlerdir.
- Birlik ve beraberliği önem vermiştir. Partileşme yoktur.

TBMM İSYANLARA KARŞI

İstanbul'un 16 mart 1920 de işgalinden sonra Ali Rıza Paşa hükümeti istifa etti. Yerine Salih Paşa hükümet kurdu fakat itilaf devletlerinin baskısına o da daha fazla dayanamadı ve istifa etti. Yerine tekrar damat Ferit Paşa hükümeti kuruldu. Damat Ferit Paşa TBMM'nin açılması karşıydı. Bu nedenle yeni meclisi ortadan kaldırmak için Anadolu'nun çeşitli yerlerinde isyan çıkarmak için elinden geleni yapmıştı.

İsyanların Nedeni

- İstanbul hükümetinin milli mücadele ve Mustafa kemal aleyhinde Dürrizade Mustafa efendiden fetvanın yayınlaması
- İtilaf devletlerinin milli mücadeleye son verme düşüncesi
- Bazı kuvayi milliyecilerin düzenli orduya katılmak istememeleri
- İstanbul hükümetinin otoritesini koruma isteği denilebilir.

- 1) Konya ve Bozğir Ayaklanmaları
- 2) Anzavur Ayaklanması
- 3) Bolu ve Düzce Ayaklanmaları
- 4) Şeyh Eşref Ayaklanması
- 5) Kuvayin-zibatiye Ayaklanması

- 6) Yozgat Ayaklanması
- 7) Milli Aşireti Ayaklanması
- 8) Cemil Çeto Ayaklanması
- 9) Çopur Musa Ayaklanması
- 10) Demirci Mehmet Efe Ayaklanması

- 11) Çerkez Ethem Ayaklanması
- 12) Koçğiri Ayaklanması
- 13) Pontus Ayaklanması
- 14) Ermeni Ayaklanması

AYAKLANMALAR

Doğrudan İstanbul Hükümeti Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar	a) Anzavur ayaklanması: Ahmet Anzavur tarafından Balıkesir ve çevresinde çıkarılmıştır. İtilaf devletlerinden destek almıştır. Çerkez Ethem tarafından bastırıldı. b) Kuva-yi İnzibatiye(Halifelik Ordusu): Adapazarı, Geyve dolaylarında çıktı. Ali Fuat Paşa tarafından bastırıldı. Anzavur kuvvetleriyle işbirliği yaptılar.
İstanbul Hükümeti İle İtilafların Birlikte Çıkardığı Ayaklanmalar	<ul style="list-style-type: none">● Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı Ayaklanmaları● Yozgat Ayaklanması (Çapanoğulları)● Koçgiri Ayaklanması (Sivas, Tokat)● Afyon Ayaklanması (Çopur Musa) Konya Ayaklanması (Bozkır Aşireti Delibaş Mehmet)● Milli Aşireti Ayaklanması (Urfa)● Şeyh Eşref Ayaklanması (Bayburt)● Cemil Çeto, Ali Batı Ayaklanması (Siirt / Mardin)
Azınlıkların Çıkardığı Ayaklanmalar	Rum ve Ermeni ayaklanmaları
Kuvayi Milliyecilerin Çıkardığı Ayaklanmalar	Düzenli orduya katılmak istemeyen Çerkez Ethem (Yunanlılara sığınmıştır), Demirci Mehmet Efe (ikna edilmiştir) gibi kişilerin çıkardığı ayaklanmalardır.

TBMM'NİN AYAKLANMALARA KARŞI ALDIĞI ÖNLEMLER

- 29 Nisan 1920'de **Hiyanet-i Vataniye Kanunu** çıkarıldı.
- Vatana ihanet edenlerin cezalandırılması için 18 Eylül 1920'de **İstiklal Mahkemeleri** kuruldu.

Not: TBMM, **yasama** ve **yürütme** yetkisini kullanmıştır. İstiklal mahkemelerinde milletvekillerinin görev alması **yargı** yetkisini de kullandığını gösterir. Güçler birliği ilkesinin gereğidir.

- İstanbul'da Milli Mücadele aleyhine alınan fetvalara karşılık, Ankara müftüsü Rıfat Börekçi'den karşı **fetvalar** alındı.
- Kuva-yi Milliye birlikleri kaldırılarak yerine düzenli ordu kuruldu.
- İstanbul Hükümeti ile tüm ilişkiler kesildi.
- **Anadolu ajansı ve hâkimiyeti milliye gazetesi** gibi basın yayın araçlarıyla halk bilgilendirildi.

Ayaklanmaların Sonuçları

- Kardeş kavgasına ve milli kaynak israfına sebep olmuştur.
- Kurtuluş Savaşının uzamasına sebep oldu
- TBMM'nin ekonomik olarak zarar görmesine neden olmuştur.
- Yunanlıların Anadoludaki ilerleyişi kolaylaştı
- Ayaklanmaların bastırılması TBMM'nin otoritesinin artmasını sağlamıştır.

SEVR ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

İtilaf devletleri Paris konferansında Osmanlıyı tam olarak paylaşamamışlar ve bu yüzden yapılacak anlaşma iki yıl gecikmişti. İstanbul Hükümeti, antlaşmayı onaylamakta yavaş ve isteksiz davranınca antlaşmanın imzalanmasını çabuklaştırmak için **İngilizler Mudanya ve Bandırmaya** asker çıkarırken, **Yunanlılar Bursa Balıkesir ve Edirne'yi** işgal ettiler.

Bu sırada mebusan meclisi kapatıldığı için "**Osmanlı Saltanat Şurası'nda**" incelendi ve onaylandı. Paris'in **Sevr** kasabasına Damat Ferit Paşa tarafından antlaşma metni imzalandı.

Maddeleri:

- İstanbul, Osmanlı Devletinin başkenti olarak kalacak, fakat Osmanlı Devleti azınlıkların haklarını gözetmezse İstanbul, Türklerin elinden alınacaktı.
- Boğazlar, her zaman bütün devletlerin gemilerine açık bulundurulacak ve "Boğazlar Komisyonu" nün idaresinde bulunacak.
- Doğu Anadolu'da Kürdistan ve Ermenistan devletleri kurulacak.
- İzmir dahil, Ege bölgesinin büyük bir bölümü ile Midye - Büyük çekmece çizgisinin batısında kalan bütün Trakya, Yunanlılara verilecek.
- Antalya ve Konya yöresi, İtalyanlara verilecek.
- Adana, Malatya ve Sivas dolaylarını birleştiren bölgeler ile Suriye Fransızlara verilecek.
- Arabistan ve Irak, İngilizlere verilecek.
- Azınlıklara geniş haklar verilecek. Müslüman milletlerden de azınlık ihdas edilecek.
- Askerlikte, mecburi hizmet olmayacak. Elli bin kişilik bir ordu bulundurulacak. Bu ordunun, Tank ağır makineli tüfek, top ve uçağı olmayacak. Deniz gücü 13 gemiyi geçmeyecek, denizaltı olamayacak
- Kapütülâsyonlardan da bütün devletler yararlanacak.
- Osmanlı Devleti ağır bir tazminat ödeyecek.

ÖNEMİ

- ⌚ Dünya Savaşı sonunda **imzalandığı halde uygulanamayan tek antlaşmadır.**
- ⌚ Meclis-i Mebusan tarafından onaylanmadığı için **ölü doğan** bir antlaşmadır. (Osmanlı Anayasasına göre, hükümetçe imzalanan barış antlaşmalarının parlamento tarafından onaylanması gerekiyordu.)
- ⌚ Dünya savaşından sonra imzalanan en son ve şartları en ağır antlaşmadır.
- ⌚ TBMM antlaşmayı **yok saymış** ve antlaşmayı imzalayanları **vatan haini** ilan etmiştir.

"Siyasi, adli, iktisadi ve mali bağımsızlığımızı imhaya ve sonuç olarak yaşama hakkımızı inkar ve ortadan kaldırmaya yönelik olan Sevr Antlaşması bizce mevcut değildir." Atatürk

1	Havza genelgesi	2	Amasya genelgesi
3	Erzurum kongresi	4	Sivas kongresi

Aşağıda verilen maddelerin karşısına yukarıda verilen kongre ve genelgelerin hangisi ile ilgiliyse rakamlarla belirtiniz.

İşgalleri protesto eden mitingler düzenlenecek	
Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.	
Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı tehlikededir	
Manda ve himaye fikri kesin olarak reddedilmiştir.	
Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür parçalanamaz.	
Hristiyan azınlıklara adli, siyasi ve ekonomik dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.	
Anadolunun en güvenli yeri olan Sivas'ta milli bir kongre toplanacaktır.	
Kuvayi milliyeyi etken milli iradeyi hakim kılmak esastır.	
Temsil heyetinin kurulma çağrısı yapılmıştır.	
Erzurumda doğu illerini temsilen bir kongre yapılacaktır.	
İrade-i milli gazetesinin çıkarılmasına karar verilen kongredir.	
Milli cemiyetleri daha etkin yönetebilmek için " Anadolu ve Rumeli mudafa-i hukuk cemiyeti" olarak birleştirilen kongredir.	
Mustafa Kemal'in 9.ordu müfettişi olarak yaptığı son eylemdir.	
İstanbul Hükümeti üzerine düşen görevi yerine getirmemekte bu da milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.	
Milli mücadelenin ihtilal beyannamesidir	
Sömürü amacı olmayan dış yardımlar kabul edilebilir.	
Ali Fuat paşanın batı cephesi kuvayi miliye komutanlığına atandığı kongredir.	
İlk kez geçici hükümetten bahsedildiği kongredir.	
Kurtuluş savaşının gerekçesi, amacı ve yönteminin verildiği genelgedir.	
Mustafa kemalin sivil olarak katıldığı ilk eylemdir.	
Doğu Anadolu mudafa-i hukuk cemiyeti ve Trabzon muhafaza-i hukuk cemiyetinin gayretleriyle toplanan kongredir.	
Toplanma yönüyle bölgesel aldığı kararlar yönüyle ulusal olan kongremizdir.	

Aşağıda verilen kelimeleri uygun boşluklara yerleştiriniz.

Kuvayi Milliye	Musul	İtilaf	7-24
Ermeniler	Misakı Milli	Wilson İlkeleri	Hıyaneti Vataniye
Sevr	Güçler Birliği	Vatan Haini	Temsil Heyeti
San Remo	Manda Ve Himaye	Sivas	Saltanat Şurası
Amasya Görüşmesi	Temsil Heyeti	Kars,Ardahan Ve Batum	Amiral Bristol
Mudafa-İ Hukuk	Ahmet Anzavur	Kuvayi İnzabatiye	İstiklal

- 1) İzmirin işgalinden sonra gönüllü halkın katılımıyla oluşan düzensiz birliklere.....
..... Denir.
- 2) Paris barış konferansından İzmir ve çevresinin Yunanistan'a bırakılmasıdevletleri arasında bir görüş ayrılığının olduğunun göstergesidir.
- 3) Osmanlı devletine sorun olaniçin sevk ve iskan kanunu çıkarılmıştır.
- 4) "yenilen devletlerden tazminat ve toprak alınmayacaktır" maddesi.....
.....nde yer almıştır.
- 5) TBMMantlaşmasını imzalayanları.....
.....ilan etmiş ve antlaşmayı kabul etmemiştir.
- 6) Yurdun her bölgesinde faaliyet gösteren cemiyetler Anadolu ve Rumeli mudafa-i hukuk cemiyeti adı altında.....'ta birleştirilmiştir.
- 7) Sevr antlaşmasının taslağıda hazırlanmıştır.
- 8) Mebusan meclisinin dağıtılmış olmasından dolayı sevr antlaşmasını
.....imzalamıştır.
- 9) Sivas kongresinde
.....düşüncesi kesin olarak reddedilmiştir.
- 10) İlk.....
.....Erzurum kongresinde oluşturulmuştur.
- 11)
.....ilkesi TBMM'nin hızlı karar alıp uygulamasını sağlama amacıyla kabul edilmiştir.
- 12) TBMM ayaklanmalara karşı
.....kanunu çıkararak yasama gücünü göstermiştir.
- 13) Son Osmanlı mebusan meclisinin aldığı kararlara.....
.....kararları denir.
- 14) İtilaf devletleri Mondros ateşkes antlaşmasının
..... Ve Maddelerini gerekçe göstererek anadoluyu işgal etmişlerdir.
- 15) Mondros ateşkes antlaşmasına göre ilk işgal edilen yer.....dur.
- 16)
.....ile İstanbul hükümeti resmen temsil heyetinin varlığını kabul etmiştir.
- 17) TBMM'nin açılmasıyla
.....nin görevi sona ermiştir
- 18) Kendi istekleriyle anavatana katılmış olan.....
..... ve
gerekirse halkoylaması yapılacaktır.
- 19)
.....raporu uluslar arası alanda milli mücadeleyi haklı gören ilk rapordur.
- 20) Mebusan meclisinin açılmasından sonra İstanbul'a gidecek milletvekillerinden Mustafa Kemal birlikte hareket etmek için.....
.....grubu kurun demiştir.
- 21)
.....ve
doğrudan İstanbul hükümetinin çıkardığı ayaklanmalardır.
- 22) TBMM ayaklanmalara karşı.....
.....mahkemelerini kurmuştur.